

A. Οι αντάρτες των γηπέδων

Ο άνθρωπος, όπως όλα τα ζώα, έλκεται απ' το παιχνίδι, αλλά σ' αντίθεση με τ' άλλα ζώα, προτιμάει να παίζει σύμφωνα με κάποιους κοινωνικούς, συμβατικούς κανόνες. Τώρα, σ' ένα ματς ο θεατής είναι ένας άνθρωπος που δεν παίζει: αξιολογεί, κρίνει το παιχνίδι των άλλων ανάλογα με τους κανόνες που έμαθε. Αν έπειτα αυτός ο θεατής είναι καθισμένος μπροστά στη συσκευή της τηλεόρασης, η κατάστασή του γίνεται ακόμη πιο ασαφής. Αξιολογεί με βάση τους κανόνες, τόσο το παιχνίδι των άλλων όσο και τη συμπεριφορά των παρόντων στο παιχνίδι. Η απόσταση από το σώμα του μεγαλώνει! Αλλά συνήθως γίνεται κάτι χειρότερο: όχι μόνο ο κόσμος βλέπει το παιχνίδι αντί να το παίζει, αλλά συχνά ακούει μόνο να μιλάνε γι' αυτό. Με τη μεσολάβηση του αθλητικού τύπου το ποδόσφαιρο γίνεται ευκαιρία για μια καθαρή φλυαρία που κάνουν οι φίλαθλοι στις πλατείες, στα κουρέια, στο τραπέζι, στο γραφείο. Και το άτομο που μιλάει για αθλητισμό χρησιμοποιεί μια γλώσσα που έχει τους δικούς της κανόνες.

Είναι μια συζήτηση στρατηγικής που δεν αφορά μόνο το παιχνίδι καθαυτό, αλλά και την προετοιμασία του (τις μεταγραφές, τις αποφάσεις των αθλητικών συλλόγων, τη σύνθεση των ομάδων πρώτης κατηγορίας τα τελευταία είκοσι χρόνια). Γύρω από αυτά τα αφηρημένα δεδομένα γίνεται μια συζήτηση που παρουσιάζει τα ίδια χαρακτηριστικά παθιασμένης συμμετοχής όπως και η πολιτική συζήτηση, η οποία περιστρέφεται γύρω από θέματα εξίσου μακρινά, για τόπους και πρόσωπα που δεν είδαμε ποτέ (ποιος συνάντησε πράγματι ποτέ τον Κίσινγκερ, ποιος πήγε στο Λίβανο;). Μόνο που υπάρχει μια διαφορά ανάμεσα στις υποθέσεις της πόλης που ονομάζονται πολιτική και τις υποθέσεις του υποκατάστατου της πόλης που ονομάζεται γήπεδο. Η διαφορά είναι ότι όποιος μιλάει για πολιτική στην ουσία κάνει πολιτική. Όποιος συμμετέχει σε μια συνέλευση κόμματος συζητάει μια πρόταση και ψηφίζει, κάνει το ίδιο μ' αυτό που κάνει ο Κίσινγκερ. Δεν του αφαιρείται η δυνατότητα διακυβέρνησης, γιατί ουσιαστικά, αν και σε ελάχιστη κλίμακα, την ασκεί. Όποιος παίρνει μέρος σε διαδήλωση και σύγκρουση με την αστυνομία επεμβαίνει για να καθορίσει ποιοτικά, αν όχι ποσοτικά, τη ζωή της κοινότητας. Κάνει ό,τι και ο Λατινοαμερικάνος **αντάρτης** όταν πυροβολεί σε μάχη

για την κατάληψη ενός χωριού. Άσχετα από οποιαδήποτε ιδεολογική τοποθέτηση, ακόμη κι αν κάνει τον αντάρτη για παιχνίδι. Στα σπορ αντίθετα η αθλητική φλυαρία δεν έχει τίποτα κοινό με το ίδιο το άθλημα, που γίνεται μακρινή της **πρόφαση**. Μ' αυτή την έννοια η συζήτηση για αθλητισμό (χωρίς να συνοδεύεται από άσκηση) δεν είναι μόνο μια περίπτωση αποστέρσης του σώματος: είναι καθαρή αποστέρση των προνομίων του ανθρώπου σαν πολιτικό ον.

Πρόκειται γι' ανθρώπινη ενέργεια που αλλάζει κατεύθυνση. Τα θύματα δεν το καταλαβαίνουν, αλλά έχουνε καμιά φορά τη **συγκεκριμένη** υποψία ότι βρίσκονται σε φαύλο κύκλο. Κυρίως καθώς η πολιτική, σαν πρότυπο κοινωνικής συμπεριφοράς, είναι παρούσα στην τηλεόραση, στις πλατείες, στις εφημερίδες και το θύμα της αθλητικής φλυαρίας νιώθει μια ασαφή νοσταλγία γι' αυτή την καρποφόρα και αποτελεσματική συμπεριφορά. Και να που, μην μπορώντας να κάνει τον αντάρτη του Μαύρου Σεπτέμβρη, ο Homo Sportivus μασκαρεύεται τον αντάρτη κάποιας μαυροκίτρινης ομάδας. **Πειθήνιο** όργανο της εξουσίας, το θύμα αναλώνει την ενστικτώδη ορμή του σε δραστηριότητες που δεν μπορούν να επηρεάσουν την εθνική πολιτική ζωή, και η μανία του ελέγχεται. Αλλά είναι το πιο καταπιεσμένο και απεγνωσμένο θύμα του συστήματος, γιατί δεν ξέρει πια τι του στέρσαν. Αυτή η βία χωρίς στόχο μπορεί να εκτονωθεί την κατάλληλη στιγμή. Τα γήπεδα (έτσι όπως λειτουργούν σήμερα) είναι σαν βαλβίδα ασφαλείας που κάθε δικτάτορας μπορεί να εκμεταλλευτεί. [...]

Ουμπέρτο Έκο, Η σημειολογία στην καθημερινή ζωή, εκδ. Μάλλιαρης-Παιδεία

ΑΣΚΗΣΕΙΣ.

- ① Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις παρακάτω προτάσεις:
 - ① Η αθλητική γλυαρία συμβάλλει στη συνολική προώθηση του παιχνιδιού.
 - ② Οι βολιαστές του ποδοσφαίρου ζητούνται πάντοτε στην αυταφία.
 - ③ Ο Homo Sportivus, αν και υιοθετεί ανεάρεση συμπεριφορά, κατ'ουσίαν είναι θύμα του συστήματος.
 - ④ Οι συζητήσεις περί ποδοσφαίρου δεν εχειούνται σε τίποτα με τις πολιτικές συζητήσεις.
 - ⑤ Μέσω της συμμετοχής ατόμων σε μια συζήτηση κόμματος αδειείται ένα είδος πολιτικής διακυβέρνησης. 15μ.
- ② Για την προετοιμασία μιας ομαδικής εργασίας στο μάθημα της Ν.Ε. Γλώσσας διάβασες το παραπάνω κείμενο. Να γράφεις μια περίληψη του χωρίου του κειμένου: «Είναι μια συζήτηση... να εκμεταλλευτεί» με την οποία θα ενημερώσεις τα άλλα μέλη της ομάδας για το περιεχόμενό του. 15μ.
- ③ α. Με ποιους τρόπους αναπτύσσεται η 2^η παράγραφος του κειμένου; (Είναι μια συζήτηση... πολιτικό όν). 14μ.
β. «Υπάρχει μια διαφορά ανάμεσα στις υποθέσεις της πόλης που ονομάζονται πολιτική και τις υποθέσεις του υποματάσματος της πόλης που ονομάζεται χήηδες» · «Στα όμορ αντίθετα η αθλητική γλυαρία δεν έχει τίποτα κοινό με το ίδιο το άθλημα, που γίνεται μαυρίνη της πρόφασης»· Να εντοπίσετε τις αναφορικές προτάσεις, να τις χαρακτηρίσετε και να αιτιολογήσετε τον χαρακτηρισμό τους (προσδιοριστικές, προσθετικές). 16μ.
- ④ Με αφορμή τη συχνή εκδήλωση επεισοδίων σε ποδοσφαιρικούς αγώνες του ελληνικού πρωταθλήματος γράφετε ένα άρθρο στη βολική εφημερίδα, στο οποίο ανιχνεύετε τα αίτια του φαινομένου και προτείνετε τρόπους αντιμετώπισής του. (350-400 λέξεις). 40μ.